WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 kwietnia 2017 r.

ZP-KNPS.431.2.**20**.2017.MS1

Pani
Elżbieta Piotrowska
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Karpaczu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 6 – 7 kwietnia 2017 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a i lit. b. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 697) zespół kontrolny w składzie: Magda Saska – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu i Tomasz Borecki – inspektor wojewódzki, kontroler z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Karpaczu przy ul. Obrońców Pokoju 2A, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem" lub „MOPS".

Przedmiot kontroli obejmował działalność Ośrodka w zakresie organizowania pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 15 grudnia 2016 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2017 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 kwietnia 2016 r. do dnia 6 kwietnia 2017 r. funkcję Kierownika Ośrodka pełniła Pani Elżbieta Piotrowska odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez Kierownika Ośrodka i asystenta rodziny, aktów prawa miejscowego oraz akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie" należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ustawy za prowadzenie pracy z rodziną odpowiedzialna jest gmina. Na podstawie Zarządzenia Nr 0050.140.2012 Burmistrza Karpacza z dnia 19 września 2012 r. zadania gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały powierzone Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej, który tym samym stał się podmiotem odpowiedzialnym za pracę z rodziną w gminie Karpacz. Burmistrz Karpacza upoważnił Panią Elżbietę Piotrowską – Kierownika MOPS do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. W MOPS nie utworzono zespołu ds. asysty rodzinnej, natomiast osoby wykonujące zadania z tego zakresu tworzą zespół w razie indywidualnych potrzeb, w którego skład wchodzą asystent rodziny, pracownik socjalny pracujący z rodziną, kierownik oraz zaproszeni pracownicy jednostek współpracujących z MOPS (np. policja, pedagog szkolny). W okresie objętym kontrolą do realizacji pracy z rodziną w gminie zatrudnione były 4 osoby (asystent rodziny, 3 pracowników socjalnych).

(dowód: akta kontroli str.12, 13, 14-15)

MOPS w Karpaczu w okresie objętym kontrolą nie zrealizował obowiązku wynikającego z art. 176 pkt 1 ustawy w sprawie opracowania i realizacji 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Powodem nieopracowania programu według oświadczenia Kierownika kontrolowanej jednostki był brak obligatoryjnego wskazania przez ustawę zadania nałożonego na gminę w tym zakresie. Natomiast w dniu 5 kwietnia 2017 r. Kierownik MOPS przekazał projekt uchwały Rady Miejskiej Karpacza w sprawie Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacz na lata 2017 – 2019. Według oświadczenia Kierownika Program został opracowany i jest procedowany do uchwalenia przez Radę Miejską Karpacza. W projekcie Programu celem głównym jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, natomiast cele szczegółowe dotyczą:

1. Poprawy jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
2. Zapewnienia szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
3. Umożliwienia powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Realizacja Programu będzie się odbywać na zasadach współdziałania jednostek administracji rządowej i samorządowej z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, tj. PCPR w Jeleniej Górze, Komisariat Policji w Karpaczu, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Kowarach, placówki oświatowe, sądy rodzinne i nieletnich, Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze oraz placówki służby zdrowia na terenie powiatu.

(dowód: akta kontroli str.16-27)

Realizując obowiązek zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy zapewniania rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej MOPS realizował pracę z rodziną w obszarach:

a) prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego poprzez współpracę z instytucjami z terenu powiatu, tj.: poradnią psychologiczno-pedagogiczną, pracownikami instytucji oświatowych, policji, straży miejskiej, specjalistami z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze oraz poradni zdrowia psychicznego i przychodni POZ Centrum Medyczne Karpacz S.A.;
b) prowadzenie terapii poprzez współpracę z Punktem Konsultacyjnym dla osób uzależnionych oraz osób doświadczających przemocy domowej, natomiast prowadzenie mediacji poprzez pracowników własnych Ośrodka wspieranych przez pedagogów szkolnych;
c) prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych poprzez współdziałanie z innymi jednostkami działającymi na rzecz wsparcia rodziny. W okresie objętym kontrolą żadne dziecko, objęte asystenturą rodzinną nie wymagało pomocy w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych;
d) udzielanie pomocy prawnej poprzez Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej przy Urzędzie Miejskim w Karpaczu (we wtorki, godz. 11:00 do 15:00). Działa on zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1255 ze zm.). Osoby zainteresowane i potrzebujące pomocy prawnej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej odsyłane są do ww. Punktu;
e) Kierownik Ośrodka oświadczył, że w okresie kontrolnym nie było potrzeby wspierania rodzin za pomocą „grup wsparcia".

Według listy skierowań przedstawionej przez Kierownika MOPS na mediacje i do specjalistów zostało skierowanych łącznie 29 rodzin z terenu Miasta Karpacz.

(dowód: akta kontroli str.14-15, 28)

Zgodnie z art. 11 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przydziela się asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudniony był jeden asystent rodziny, który legitymuje się imiennym Zaświadczeniem podpisanym przez Kierownika MOPS z dnia 1 września 2014 r. Pracownik nie łączył pracy asystenta z obowiązkami pracownika socjalnego, co zgodne jest z art. 17 ustawy. Asystent rodziny zatrudniony jest od września 2014 r. Praca asystenta realizowana była „w terenie" od poniedziałku do piątku, gdzie w godzinach porannych asystent odwiedza rodziny z małymi dziećmi, natomiast w godzinach popołudniowych odwiedza rodziny, które wychowują dzieci w wieku szkolnym. Asystent również codziennie przebywa w siedzibie Ośrodka. Na podstawie losowo wybranych pięciu akt zawierających dokumentację pracy z rodziną dokonano oceny jej zgodności z wymogami i zasadami określonymi w Rozdziale 2 ustawy i stwierdzono, że:

a) na podstawie przeprowadzonych w rodzinach wywiadów środowiskowych pracownik socjalny wskazywał na konieczność przydzielenia asystenta rodziny i składał stosowny wniosek do Kierownika Ośrodka, który wyrażał zgodę,

b) każda z rodzin pisemnie wyrażała zgodę na podjęcie współpracy z asystentem oraz akceptowała zasady tej współpracy,

c) po przydzieleniu rodzinie asystentury wypełniano kartę informacyjną dot. rodziny, dokonywano analizy sytuacji szkolnej dziecka (jeśli były dzieci) i analizę wstępną sytuacji rodziny,

d) dokonywano oceny sytuacji rodziny i sporządzano ogólny plan pracy z rodziną zawierający zakres działań, terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty,

d) co sześć miesięcy dla każdej rodziny asystent sporządzał aktualizację planu pracy z rodziną, zawierający informacje o postępach i zmianach w pracy z rodziną oraz podejmowanych działaniach;

e) raz na sześć miesięcy asystent rodziny przygotowywał okresową ocenę sytuacji rodziny i przekazywał ją następnie do kierownika jednostki. Ocena zawierała opis wszystkich zadań podjętych wobec i na rzecz rodziny, a także rokowania dotyczące dalszej współpracy,

f) w przypadku rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej asystent pozyskiwał informacje odnośnie dziecka, uczestniczył w przygotowaniu planu pomocy dziecku oraz brał udział w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci,

g) asystent po zakończeniu pracy z rodziną sporządzał sprawozdanie z zakończenia pracy z rodziną, w którym opisane były wnioski. Każda rodzina po zakończonej współpracy była nadal monitorowana.

W okresie całego zatrudnienia asystent objął opieką 17 rodzin, w tym łącznie zakończył pracę z 7 rodzinami, w tym z:

- 3 rodzinami po osiągnięciu celu założonego w planie pracy z rodziną,
- 3 rodzinami, które pisemnie odmówiły współpracy z asystentem,
- 1 rodziną, gdzie rodzic biologiczny wyjechał poza granice kraju.

Obecnie asystent współpracuje z 10 rodzinami, w tym z jedną, której dziecko zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 29-32)

Zgodnie z Upoważnieniem Burmistrza Karpacza z dnia 19 września 2012 r. Kierownik Ośrodka ustanawia rodziny wspierające oraz zawiera i rozwiązuje z nimi umowy. W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Karpacz nie funkcjonowały żadne rodziny wspierające. Było to spowodowane brakiem osób, które spełniają określone warunki, jak również brakiem zainteresowania rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych do tego typu pomocy. W Karpaczu działa Klub Środowiskowy „Profil" – placówka wsparcia dziennego działająca w formie opiekuńczej na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka położona jest przy ul. Konstytucji 3-go Maja 44 w Karpaczu i zapewnia 30 miejsc dla dzieci z rodzin potrzebujących wsparcia. Klub pełni również funkcję integracyjną, organizacyjną (zapewniając dzieciom czas wolny) oraz rozwijającą ich zainteresowania. Pierwszeństwo do zapisów mają dzieci z rodzin, które zostały wskazane przez pracowników MOPS.

(dowód: akta kontroli str.33, 34-35, 36-41)

Do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, o czym stanowi art. 176 pkt 5 ustawy. Na dzień kontroli w pieczy zastępczej przebywało 13 wychowanków z terenu Gminy Karpacz, w tym 10 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (8 w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz 2 w rodzinach zastępczych niezawodowych) oraz 3 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W związku z powyższym Kierownik Ośrodka przedstawił losowo wybrane noty księgowe z miesięcy: wrzesień 2016 r., styczeń i luty 2017 r., z których wynika, iż gmina na bieżąco ponosiła odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w wysokości 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy rodzinnej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

(dowód: akta kontroli str. 42-44, 45-46)

Kierownik MOPS zgodnie z wymogami art. 179 ust. 1 ustawy przedstawia corocznie Radzie Miejskiej w Karpaczu sprawozdanie z działalności jednostki, w tym również z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. W okresie objętym kontrolą takie sprawozdanie przekazano 30 marca 2017 r.

(dowód: akta kontroli str.47-49)

Ośrodek dzięki współpracy ze szkołami z terenu Karpacza ma możliwość wspierania rodzin potrzebujących wsparcia poprzez propozycję udziału w warsztatach szkoleniowych. Zgodnie z oświadczeniem Kierownika MOPS w latach 2016 – 2017 odbyły się:

1. Cykliczny program szkoleniowo-warsztatowy dla dzieci i rodziców „Nie warto umierać za alkohol i narkotyki" oraz „Profilaktyka uzależnienia od Internetu i gier komputerowych";
2. Program profilaktyczny „Zdrowo i bezpiecznie żyć" (października 2016 r.), „Cyber – przemoc – STOP – hejtowi w Internecie" (marzec 2017 r.);
3. Warsztaty szkoleniowe Akademia Rodzica, w ramach, których odbywały się szkolenia na tematy, m.in.: aktywnego słuchania w relacji rodzic-dziecko, stylów wychowawczych i ich konsekwencjach w kształtowaniu relacji z dzieckiem, kontrolowania złości w sytuacji konfliktów rodzinnych, modelu logicznego konsekwencji w wychowaniu, strategii budowania dyscypliny w rodzinie, postępowania z dziećmi mającymi szczególne trudności w kontrolowaniu swoich zachowań;
4. Międzynarodowa Konferencja dla rodziców KOD ZACHOWAŃ „Jak rozumieć zachowania dzieci" (grudzień 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 50)

W okresie pomiędzy 1 kwietnia 2016 r. a 6 kwietnia 2017 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Karpaczu, zatrudniono 1 osobę na stanowisku asystenta rodziny, 3 pracowników socjalnych oraz 1 kierownika. Na podstawie potwierdzonych z oryginałem kopii dyplomów i świadectw złożonych w aktach osobowych wyżej wymienionych osób stwierdzono, że spełniają one wymogi kwalifikacyjne określone odpowiednio w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i ustawie o pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę obowiązek gminy wynikający z art. 176 pkt. 2 ustawy o konieczności tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny, stwierdzono w aktach osobowych asystenta rodziny zaświadczenia potwierdzające jego udział w szkoleniach z zakresu wspierania i pracy z rodziną, organizowane m.in. przez LEK-MEDICAL Usługi

pielęgniarskie, Centrum Rozwoju Edukacji i kompetencji INVESIS Polska, Centrum Profilaktyki i Reedukacji „Atelier" Sp. z o.o., Instytut Szkoleń i Analiz Gospodarczych.

(dowód: akta kontroli str.51-52, 53-56)

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Karpaczu przy ul. Obrońców Pokoju 2A stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Brak opracowania i realizacji 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Wobec stwierdzonych powyżej nieprawidłowości w działalności Ośrodka, wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Opracowanie 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Podstawa prawna: art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 697).

Termin realizacji: niezwłocznie.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 575, ze zm.). Na podstawie art. 186 pkt 3a cytowanej powyżej ustawy proszę w terminie do dnia **1 lipca 2017 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU

.....Zdrowia i Polityki Społecznej...

(kierownik jednostki kontrolującej)

Magda Saska

.....

(członek zespołu inspektorów)

Tomasz Borek

.....

(członek zespołu inspektorów)

Do wiadomości:

1) Burmistrz Karpacza, Urząd Miejski, ul. Konstytucji 3 Maja 54, 58-540 Karpacz

2) a/a

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Ewelina Zygmunt